

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/60/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1121210340
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1121210340.5

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., narodený XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom C. XXXX/XX, D., zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, dieťa matky: E. F. D., narodená XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom C. XXXX/XX, D., zastúpená splnomocnenom AK Neuschlová, s. r. o., so sídlom Dostojevského rad 5, Bratislava, IČO: 36 861 359 a otca: E. G. B., narodený XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom H. XXXXX/XX, D., zastúpený splnomocnenom JUDr. Michaela Kajabová, advokátka so sídlom Budovateľská 2, Bratislava, v konaní o návrhu matky a vzájomnom návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 5P/21/2021-938 zo dňa 13.02.2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok vo výrokoch I., II., III., IV. v časti návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, návrhu na určenie vyživovacej povinnosti otca na bežné výživné a na tvorbu úspor a vo výroku V. r u š í a v e c v zrušenom rozsahu v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. Odvolacie konanie voči výroku IV. v časti zamietnutia návrhu matky na nahradenie súhlasu otca so zápisom maloletého dieťaťa do Základnej školy I. do prvého ročníka z a s t a v u j e.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov so striedaním v týždňových intervaloch vždy v pondelok o 15:00 hod. s úpravou ich styku s maloletým počas vianočných sviatkov a letných prázdnin, s preberaním a odovzdaním maloletého v mieste bydliska odovzdávajúceho rodiča, výrokom II. rozhodol, že obaja rodičia budú oprávnení zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok, výrokom III. neurčil výživné, výrokom IV. návrh matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, na určenie vyživovacej povinnosti otca na bežné výživné a na tvorbu úspor a na nahradenie súhlasu otca so zápisom maloletého do Základnej školy I. do prvého ročníka zamietol a vo výroku V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil aplikáciou § 24 ods. 2 až 5, § 35, § 36 ods. 1, § 62 ods. 6 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“), vecne tým, že boli splnené zákonné podmienky pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a vzhľadom k tomu, že obaja rodičia sú schopní dostatočne zabezpečiť oprávnené potreby maloletého a maloletý sa podieľa na životnej úrovni svojich rodičov, výživné neurčil. Preto návrh matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, na určenie vyživovacej povinnosti otca na bežné výživné a na tvorbu úspor a na nahradenie súhlasu otca so zápisom maloletého do Základnej školy I. do prvého ročníka zamietol.

3. Z vykonaného dokazovania zistil, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti od mája 2018. Ich práva a povinnosti k maloletému neboli doposiaľ upravené. Matka sa návrhom doručeným dňa 21.12.2021 domáhala zverenia maloletého do jej osobnej starostlivosti s tým, že otcovi bude uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 900 eur mesačne a 500 eur mesačne na tvorbu úspor. Zároveň žiadala, aby súd upravil styk otca s maloletým. Otec navrhol zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Súd prvej inštancie v konaní dvakrát vypočul maloletého (dňa 03.06.2022 a 01.02.2023), pričom zo zistenia jeho názoru vyplynulo, že oboch rodičov má rád, ako aj ich blízke osoby a s rodičmi chce byť rovnako. Každý z rodičov býva vo svojej domácnosti, otec má novú partnerku. V domácnosti otca bývajú striedavo aj maloletého nevlastní súrodenci, maloletá J. a maloletý K.. Matka je stabilne zamestnaná, otec vykonáva podnikateľskú činnosť. Maloletý v čase začatia konania navštevoval materskú škôlku a od septembra 2022 začal navštevovať základnú školu. Má bežné výdavky, jeho zdravotný stav je dobrý.

4. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že maloletý je prakticky už dlhodobo viac-menej v striedavej osobnej starostlivosti (9 dní u matky a 5 dní u otca), teda je na takúto starostlivosť zvyknutý. V školskom zariadení prospieva, má záujmy, ktoré ho bavia a udržiava si pozitívny vzťah k obojmu rodičom a k im blízkym osobám. Obaja rodičia sú spôsobilí a majú možnosť vychovávať maloletého. Citové väzby maloletého k obojmu rodičom sú pozitívne a oboch rodičov vo svojej výchove rešpektuje. Prostredie striedavej osobnej starostlivosti je stabilné, domácnosti oboch rodičov sú v bezprostrednej blízkosti a žiaden z rodičov na tomto stave nemieni nič meniť. Komunikácia rodičov je čiastočne problematická, ale táto by bola obdobná aj v prípade zverenia maloletého do osobnej starostlivosti len jednému z rodičov. Výživné neurčil, keďže rodičia sa osobne starajú o maloletého a obaja sú schopní dostatočne zabezpečiť jeho oprávnené potreby, pričom náklady na tieto potreby aj uhrádzajú. Matka vie zabezpečiť maloletému približne rovnakú životnú úroveň ako otec, prispievajú na výživu maloletého v rozsahu jeho školskej starostlivosti a mimoškolskej činnosti. Maloletý trávi voľný čas navštevovaním mimoškolských aktivít a počas letných prázdnin sa spoločne s matkou alebo otcom zúčastňuje spoločných aktivít alebo dovolení, kde sa priamo podieľa na životnej úrovni svojich rodičov. Výška výživného, ktorú matka navrhuje na tvorbu úspor by bola pre maloletého demotivujúca, keďže v osemnástich rokoch by mal bezpracný príjem v sume 72 tis. eur. Otec dňa 29.04.2022 podpísal súhlas so zápisom maloletého do prvého ročníka Základnej školy I..

5. Proti rozsudku v celom rozsahu podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletého, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP, § 62 ods. 1 CMP), dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Rozsudok nespĺňa náležitosti podľa § 220 ods. 2 nasl. CSP, preto je nepreskúmateľný. Nie je zrejme na základe akých úvah dospel súd prvej inštancie k záveru, že boli splnené zákonné podmienky pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti v týždňových intervaloch, s odovzdávaním maloletého v bydlisku odovzdávajúceho rodiča, s osobitnou úpravou počas niektorých prázdnin, pričom opomenul úpravu počas jarných, veľkonočných a jesenných prázdnin. Rovnako nezdôvodnil svoje rozhodnutie o neurčení výživného. Vo vzťahu k návrhu matky na tvorbu úspor vôbec nevyhodnotil možnosti otca, len konštatoval, že by maloletý prišiel k „bezpracnému príjmu“. Neodôvodnil, prečo nevykonal matkou navrhnuté znalecké dokazovanie, nehodnotil proces a závery mediácie, ktorú rodičia v priebehu konania absolvovali, ďalej správy psychologičky B. I. zo dňa 31.01.2022 a 13.05.2022. Uvedeným spôsobom súd prvej inštancie porušil právo matky na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti názorom maloletého, ktorý mal vysloviť počas dvoch výsluchov dňa 03.06.2022 a 01.02.2023. Pri prvom výsluchu dokonca nebol od začiatku prítomný kolízny opatrovník. Každý z výsluchov trval ani nie 30 minút a v oboch prípadoch sa výsluch realizoval po tom, ako maloletý strávil dlhšie časové obdobie u otca. Nie je preto možné vylúčiť, že pokiaľ maloletý uvádzal, že chce byť s oboma rodičmi rovnako, robil tak po tom, čo mu takáto požiadavka otca bola opakovane tlmočená. Súd prvej inštancie neskúmal, ako maloletý vzhľadom na svoj vek vnímal význam slova rovnako, či konkrétnym obsahom pojmu rovnako je striedavá osobná starostlivosť, nehovoriac o všetkých aspektoch takého modelu starostlivosti, v rámci ktorého by týždeň trávil v starostlivosti otca a týždeň u matky, pričom s matkou by bol počas tohto obdobia kontakt minimálny. Zo správ B. I. vyplýva, že maloletý potláča svoje očakávania a potreby, aby

sa vyhol konfrontácii s otcom, je evidentné, že nechce zaujímať stanovisko. Súd prvej inštancie tak nehodnotil názor maloletého s prihliadnutím k jeho veku ako aj rozumovej vyspelosti a nezohľadnil, či striedavá osobná starostlivosť bude v záujme maloletého a či takto budú lepšie zaistené jeho potreby. Súd prvej inštancie nehodnotil nátlakové konanie otca, že sa nepripravuje s maloletým do školy, voľnočasové aktivity maloletého prispôsobuje svojim predstavám manipulujúc maloletého a opomínajúc matku, bez súhlasu matky zmenil maloletému trvalé bydlisko s cieľom manipulovať s prijatím maloletého do základnej školy. Matka dlhodobo eviduje, že chodenie maloletého k otcovi počas týždňa je pre neho náročné a neraz sa stalo, že plakal, nechcel ísť k otcovi. Akékoľvek dlhšie odlúčenie od matky a ňou vytvoreného stabilného, pokojného a harmonického výchovného prostredia maloletému spôsobuje traumy a je pre neho zaťažujúce. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, že nedostatočná úroveň komunikácie medzi rodičmi nie je prekážkou realizácie striedavej osobnej starostlivosti. Vo vzťahu k neurčeniu vyživovacej povinnosti otca súd prvej inštancie vôbec neustálil a nehodnotil výdavky maloletého a ktorý z rodičov tieto výdavky hradí. Neustálil majetkové pomery rodičov, rozdielnu životnú úroveň rodičov, rozsah podnikateľskej činnosti otca a jeho reálne príjmy z tejto činnosti. Pokiaľ otec dosahuje príjem, ktorý jednoznačne prekračuje sumu priemerného mesačného príjmu na Slovensku (a uvedené je zrejme nielen z transakcií na osobnom účte otca, ale aj zo sumy výdavkov, ktoré je otec ochotný na svoje potreby vynaložiť a tiež z jeho celkovej životnej úrovne (vlastníctvo nadštandardného rodinného domu, značka vozidla, ktoré používa, značkové oblečenie a pod.), a ktorý je preukázateľne vyšší, ako príjem matky, nie je možné sa stotožniť s rozhodnutím súdu prvej inštancie o neurčení výživného na maloletého počas trvania striedavej osobnej starostlivosti (bez ohľadu na to, že matka s takouto formou starostlivosti nesúhlasí). Matka navrhla rozsudok zrušiť vo všetkých jeho výrokoch.

6. K odvolaniu matky sa vyjadril otec tak, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam, ktoré aj správne vyhodnotil. Matka nevie prijať fakt, že maloletý má oboch svojich rodičov rád a chce byť rovnako s každým z nich. Súd prvej inštancie vypočul maloletého dvakrát na návrh matky a keď výsledok pohovoru nezodpovedal predstavám matky, navrhla znalecké dokazovanie. Namietal, že by názor maloletého nebol spontánny, resp. že by bol ovplyvňovaný ním alebo jeho partnerkou. Svedčí o tom aj fakt, že on sám nesúhlasí s tým, že by sa o matke pred maloletým negatívne vyjadroval, ale takto to maloletý prežíva. Dĺžka vylúčenosti bola primeraná veku. Námieta, že maloletý bol dlhšie v starostlivosti otca je tiež neopodstatnená, keďže maloletý trávi s matkou predsa viac času. Už po dobu štyroch rokov fungujú v režime striedavej starostlivosti v rozsahu 5+9 dní. O syna sa stará od narodenia, niet prekážky pre starostlivosť otca v rozsahu 7 dní. Maloletému sa naplno venuje, vrátane prípravy do školy. Naopak, on upozornil matku na chyby v úlohách pri jej príprave s maloletým. To, že sa na príprave maloletého do školy spolupodieľa aj jeho partnerka alebo dcéra je normálne fungovanie v rámci rodinného života. Maloletý má výborné študijné výsledky, obaja sa synovi venujú, majú svoje študijné metódy, ktoré maloletému prospievajú. Matka vyberá časti zo správy B. I., ktoré jej vyhovujú a naopak ignoruje časti svedčiace v prospech rozšírenej starostlivosti o maloletého zo strany otca. Absolútne poprel, že by nezohľadňoval záujem maloletého pri voľnočasových aktivitách. Naopak, poukázal na to, že je to matka, ktorá presadzuje svoje záujmy nad záujmy maloletého. Pri výbere školy nakoniec ustúpil, i keď mal za to, že Základná škola L. má výborné hodnotenie a má s ňou pozitívnu skúsenosť, keďže ju navštevujú aj jeho ostatné dve deti. Plnenie prvostupňového rozsudku si nijak nevynucoval, len matku požiadal, či by už nebolo možné realizovať striedavú osobnú starostlivosť z dôvodu, že odvolacie konanie bude trvať dlhší čas. Pritom je to matka, ktorá nerešpektuje pranie maloletého a kladie sa do roviny jediného rozhodujúceho rodiča s prioritizovaným postavením. Matka si až šikanóznym správaním vynucuje informácie počas pobytu maloletého u otca, ona však toto plnenie informačnej povinnosti neopätuje v ňou požadovanom rozsahu, keď je maloletý v jej starostlivosti. Opísal matkin postoj pred letnými prázdninami, kedy maloletému uvádzala, že bude u otca celé prázdniny, že keď bude viac s ňou bude so psíkom, ktorého má u starých rodičov. Napriek ich dohode matka svojim správaním počas leta eskalovala napätie. Vo vzťahu k návrhu matky na určenie vyživovacej povinnosti predložil všetky matkou žiadané dôkazy a súd prvej inštancie dospel k správnej závere, že životná úroveň maloletého je u oboch rodičov rovnaká a že obaja sa podieľajú na úhrade jeho výdavkov. Poukázal na vysokú životnú úroveň matky. S poukazom na vyššie uvedené otec navrhol, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil.

7. V priebehu odvolacieho konania bol dňa 19.09.2023 doručený návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala nasledovnej dočasnej úpravy styku otca s maloletým a vyživovacej povinnosti otca: „Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý páry kalendárny týždeň v čase od soboty 9:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že v stanovený čas otec maloletého

vyzdvihne v mieste bydliska matky a v stanovený čas ho v mieste bydliska matky odovzdá. Matka je povinná maloletého na styk riadne pripraviť. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého sumou 250 Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky, počnúc dňom vydania rozhodnutia.“ Svoj návrh odôvodnila tým, že dočasná úprava styku je nevyhnutná za účelom zabezpečenia ochrany maloletého, sledujúc jeho najlepši záujem, keďže maloletý ťažko znáša dlhšie odlúčenie od matky, konfliktnú atmosféru u otca, vrátane nepriaznivého vplyvu partnerky otca na vývin maloletého a žiadala zohľadniť názor maloletého. Úpravu výživného žiadala z dôvodu, že otec matke vôbec neprispieva na výživu maloletého. Odvolací súd mal za osvedčené, že približne od marca 2023 matka spozorovala u maloletého zmeny vo vzťahu k jeho otcovi. Otec nepoprel incident, ktorý sa udial v marci 2023, kedy došlo ku konfliktu medzi ním a jeho starším synom, maloletým K., ktorého svedkom bol aj maloletý. Z dôvodu obáv matky z režimu stretávania sa otca s maloletým počas leta, aj s ohľadom na ňou uvádzaný nátlakový prístup otca, matka požiadala ÚPSVaR Bratislava o vykonanie pohovoru s maloletým, v ktorom uviedol, že by chcel byť iba u matky a ako dôvod uviedol, že brat povedal niečo na partnerku otca a otec ho vyhodil. Tiež ho otec odhlásil z karate, kričí a niekedy je zlý. Rodičia sa na úprave styku nakoniec dohodli tak, že maloletý bol u otca polovicu prázdnin. Podľa otca prežili pekné prázdniny, kúpali sa, boli na dovolenkách. Maloletý je v jeho prítomnosti a domácnosti šťastný a rovnako má dobrý vzťah aj s jeho partnerkou. Podľa matky je maloletý v domácnosti otca vystavený záťažovým situáciám, pretože tam dochádza k hádkam, čo sa už malo prejavíť u maloletého tým, že je v škole unavený, v utorok nevie zaspáť a už odmieta aj prespátie u otca. Zo správy psychologičky B. B. C. I. zo dňa 05.09.2023 vyplýva, že maloletý je poznačený incidentom medzi otcom a maloletým K.. Záverom uviedla, že striedavá osobná starostlivosť by v súčasnosti predstavovala pre maloletého nadhraničný stres a prispela by jednak k labilizácii jeho psychického stavu a ďalšej devastácii vzťahu k otcovi, ktorý je aktuálne pomerne vážne zasiahnutý. Pred uvedeným vyšetrením bol maloletý v kontinuálnej osobnej starostlivosti matky od 14.08.2023. Dňa 06.09.2023 mal maloletý podľa matky plakať v škole, keď sa dozvedel, že pre neho príde otec, pričom mal odmietať odísť s ním. Otec poukázal na to, že to bol deň po vyšetrení u psychologičky. Opísal situáciu tak, že maloletý bol prekvapený, že došli, lebo mu matka mala povedať, že pôjdu naspäť na východ pozrieť psíka. Keď zistil, že nepôjde, najprv mu to bolo ľúto, že psíka neuvidí, ale o chvíľu sa už tešil a nejavil ani najmenšie známky úzkosti, strachu a už vôbec nie neochoty ísť so ním. Odvolací súd návrh matky zamietol pre nesplnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne dočasnej úpravy vyživovacej povinnosti otca a styku, ktorý mal byť podľa návrhu užší ako fakticky realizovaný styk.

8. V odvolacom konaní sa matka ďalej vyjadrila, že otec nemení svoj prístup a naďalej pristupuje k maloletému necitlivo. Maloletý sa u otca necíti dobre, matku opakovane žiada, aby nemusel byť u otca v takom dlhom časovom intervale. V škole plače aj pred spolužiakmi, ktorí jej to potom referujú. Bola kontaktovaná zo školy s dotazom, či nechce vyhľadať psychologickú pomoc pre maloletého. Po realizácii styku s otcom je maloletý v škole extrémne unavený, zaspal na vyučovaní, čo matke potvrdila triedna učiteľka. Navrhla doplniť dokazovanie o dopyt na školu maloletého, či zaznamenali skutočnosti uvádzané matkou. Otec nerefektuje na priania maloletého ohľadne trávenia voľného času. Opätovne poukázala na závery psychologičky B. C. I. v správe zo dňa 05.09.2023 (špecifikované v odseku 7 vyššie) majúce význam pre konanie vo veci samej. Tvrdenia otca, že maloletý je v jeho prítomnosti šťastný sa nezakladajú na pravde. Za účelom vyhodnotenia záujmu maloletého a pre objektivizáciu trvá na znaleckom dokazovaní, ktorého vykonanie sa zrejme z obáv z výsledku, otec snaží zmariť. V kontexte výchovného vplyvu otca nie je možné tiež ignorovať správanie otca a jeho partnerky aj k jeho ostatným dvom súrodencom, ktorí na základe rozhodnutia otca a jeho partnerky nie sú s otcom v kontakte. Poukázala na pretrvávajúce problémy v komunikácii s otcom, ktorý na návrhy matky ohľadne rozvoja maloletého, jeho stavu, či aktuálneho pobytu reaguje vznetlivo. Pritom ju odmietol informovať o tom, že zoberie zo školy maloletého na zápas do Slovinska, z ktorého dôvodu vynechá školu s odôvodnením, že o tom vie maloletý a triedna učiteľka. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti poukázala na výrazný nepomer v životnej úrovni rodičov, pričom otec aktuálne na maloletého k rukám matky neprispieva žiadnym výživným. Matka uhradila všetky školské potreby, poplatky za krúžky, absentuje garancia jeho podieľania sa na úhrade bežných výdavkov maloletého. Keďže maloletý aktuálne navštevuje 2. ročník Základnej školy I., v časti výroku IV. rozsudku vo vzťahu k zamietnutiu jej návrhu na nahradenie súhlasu otca s návštevou školy zoberala návrh späť. V ostatnom odkázala na odvolanie a argumentáciu tam uvedenú.

9. V odvolacom konaní sa otec ďalej vyjadril, že zo správania maloletého je zrejmé, že sa teší z jeho prítomnosti, je uvoľnený, prirodzený, smeje sa. Z jeho správania nevyplýva, že by mal problém s jeho

partnerkou. Je samozrejme, že sa trápi konfliktom svojich rodičov. Matka sa snaží izolovať ho od syna a neštíti sa vtiahnuť do konfliktu aj jeho dcéru J. a bývalú manželku. Je to matka, ktorá nedokáže konštruktívne komunikovať. Mediácia nebola ukončená pre jeho vulgárne správanie, ale z dôvodu nedosiahnutia rodičovskej dohody. Svedčí o tom aj jej reakcia na jeho návrh ohľadne úhrady školských platieb, z ktorej vyplýva, že neposkytla žiaden spôsob realizácie platieb. Sám tak musí zisťovať, čo uhradila z edu page a uhradza jej polovicu. Matka tiež bez jeho súhlasu zahlásila maloletého do iného futbalového klubu. Maloletého manipuluje, keď mu rozpráva rôzne nepravdy. Nedovolila mu komunikovať s maloletým pred nástupom do školy, po tom, čo syna tri týždne nevidel. Urobila tak cielene, aby s ním maloletý nekomunikoval pred návštevou psychologičky. O syna sa vždy staral, dlhodobo, už 4 roky je v režime striedania starostlivosti v rozsahu 5+9 dní. Chcel si vyskúšať striedanie v zmysle rozsudku prvej inštancie, ale je to matka, ktorá trvá na svojej výlučnej starostlivosti, a to napriek názoru maloletého vyjadreného počas dvoch výsluchov sudcom. Matka opakuje, že syn ho odmieta, že sa v škole pred ním schováva, čo nemá odkiaľ vedieť, pretože nie je pri jeho preberaní. Maloletý sa práveže teší, je rád, že ho vidí. Zopakoval, že ho matka neinformovala o pohovore na ÚPSVaR pred letnými prázdninami, strašila syna, že neuvidí psíka celé leto. Matka sa uchýľuje k takýmto klamstvám, aby syna rozrušila. Na úprave styku počas prázdnin sa s matkou dohodli, ale ona deň pred začiatkom úpravy zmenila postoj s odôvodnením, že maloletý má problémy s dlhším pobytom uňho. Nakoniec sa dohoda zrealizovala a s maloletým prežili úžasné prázdniny. Aj počas tohto obdobia však matka zasahovala do prežívania maloletého citovým vydieraním poznámkami, že jej veľmi chýba, aj psíkovi. Bez dohody s otcom chcela vziať maloletého z futbalového kempu a vycestovať na východ Slovenska k jej rodičom. Po 23 dňoch jeho výlučnej starostlivosti, bez jeho vypočutia, neváhala psychologička B. C. I. dospieť k záveru, že striedavá osobná starostlivosť by pre maloletého predstavovala nadhraničný stres. Deň po návšteve psychologičky vyzdvihol maloletého zo školy, ktorý bol prekvapený, že došli, lebo matka mu mala povedať, že pôjdu na východ pozrieť psíka. Najprv mu bolo ľúto, že psíka neuvidí, ale po chvíli sa tešil a správval sa po celý čas uvoľnene. Maloletého pravidelne pripravuje do školy. Zaujíma sa o zdravotný stav maloletého, na rozdiel od matky, ktorá ho vystavuje prostrediu u matkiných rodičov na východe, kde maloletý trpí alergiami. Aktuálne s matkou riešia rozdelenie styku počas vianočných prázdnin a matka opätovne zotrváva na svojom direktívnom postoji. Nesúhlasila s rozdelením ako počas roka 2022, ale v opačnom garde, resp. navrhol, aby rešpektovali úpravu v rozsudku prvej inštancie. Matka mu však následne navrhla riešenia, ktoré sú pre neho neprijateľné, pretože matka si syna stále privlastňuje a nechce ani len na poli školských prázdnin pripustiť reciprocitu striedania. Nedospeli k dohode ani u psychologičky na ÚPSVaR. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti maloletého uviedol, že túto si naďalej plní zabezpečením všetkých jeho potrieb v domácnosti a podieľaním sa na úhrade školských výdavkov a krúžkov. Jeho majetkové a zárobkové pomery nie sú s ohľadom na zvyšujúcu sa infláciu a hospodársku krízu lepšie ako v čase vyhlásenia rozsudku. Zotrval na návrhu, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pretože je v súlade so záujmom maloletého.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

11. Predmetom konania je návrh matky a vzájomný návrh otca na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému, keďže rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a na tejto úprave sa nevedia dohodnúť.

12. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie dôvodnosti odvolania matky voči rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I. až V. (okrem časti výroku IV., ktorým súd prvej inštancie zamietol jej návrh na nahradenie súhlasu otca so zápisom do prvého ročníka), keďže jej návrh na zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti, s osobitnou úpravou styku otca počas sviatkov a prázdnin, na určenie vyživovacej povinnosti otca v sume 900 eur mesačne a v sume 500 eur na tvorbu úspor od podania návrhu, súd prvej inštancie zamietol.

13. V odvolaní matka namietala, že odôvodnenie rozsudku nespĺňa zákonné náležitosti, preto je nepreskúmateľný.

14. Podľa § 220 ods. 2 CSP (zohľadňujúc osobitosti mimosporového konania), v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky

procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29.5.1997, Higgs c. Francúzsko z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu.

16. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody, alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.01.2019 sp. zn. 6Cdo/98/2017).

17. Po preskúmaní odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie sa vyššie danými kritériami neriadil. Zdôvodnenie zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti odkazom na výsluchy maloletého a už čiastočne prebiehajúcu striedavú osobnú starostlivosť je nedostatočné, najmä ak zo správ psychologičky B. I. zo dňa 31.01.2022 a 13.05.2022 vyplývajú okolnosti, s ktorými sa mal súd prvej inštancie vysporiadať, a teda zrejmy konflikt lojality u maloletého, problémy v komunikácii rodičov, osočovanie druhého rodiča v prítomnosti maloletého, ďalej poskytnutie súčinnosti zo strany súdu, postoj rodičov k takejto súčinnosti, ich samostatná aktivita zlepšiť svoje vzájomné vzťahy, posúdenie, či rodičia reflektujú na prania a potreby maloletého, jeho vzťah k obojmu rodičom, ich výchovný vplyv, súrodenecké väzby, vzťah partnerky otca k maloletému a jeho súrodencom. Psychologička tiež odporučila, aby k preberaniu maloletého dochádzalo v prostredí školy a napriek tomu súd prvej inštancie rozhodol inak, čo ale neodôvodnil. Úplne absentuje odôvodnenie osobitnej úpravy styku rodičov s maloletým počas sviatkov a prázdnin a dôvod ich úpravy iba počas letných prázdnin a vianočných sviatkov. Rovnako úplne absentuje odôvodnenie autoritatívneho výroku vo vzťahu k zastupovaniu a spravovaniu majetku maloletého. Odôvodnenie neurčenia vyživovacej povinnosti počas striedavej osobnej starostlivosti a na tvorbu úspor je absolútne nedostatočné. S návrhom matky na určenie povinnosti otca prispievať na výživu maloletého od podania návrhu, vzhľadom na jej prevažnú osobnú starostlivosť sa súd prvej inštancie dokonca vôbec nevysporiadal. Neodôvodnil, prečo nevykonal matkou navrhnuté znalecké dokazovanie. Uvedeným spôsobom súd prvej inštancie porušil matkou namietané procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Odvolací súd sa tiež stotožňuje s odvolacou námietkou matky, že súd prvej inštancie rezignoval na riadne dokazovanie z hľadiska splnenia zákonných kritérií striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

19. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

20. Podľa článku 5 ZoR záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

21. Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

22. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

23. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) a § 28 ods. 2 ZoR, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

24. Podľa § 24 ods. 3 ZoR, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

25. Podľa § 24 ods. 5 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

26. Rodičovské práva majú v zmysle ZoR obaja rodičia v rovnakom rozsahu. Ich obsahom je predovšetkým právo vychovávať a starať sa o svoje maloleté dieťa. Separácia rodičov so sebou vždy prináša nutnosť riešiť vhodný model starostlivosti o dieťa tak, aby bolo rešpektované právo dieťaťa byť vychovávané oboma rodičmi. Striedavú starostlivosť si môžu rodičia dohodnúť alebo o nej rozhodne autoritatívnym rozhodnutím súd. Striedavá starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské i osobnostné požiadavky, ak ju však rodičia dokážu kultivovane zvládnuť, potom výrazne zvyšuje predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah dieťaťa k obom rodičom zostane zachovaný aj po zrušení spoločnej domácnosti.

27. Prvým zákonným kritériom striedavej osobnej starostlivosti je, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať. Nespôsobilosť rodiča dieťa vychovávať je daná najmä jeho zdravotným stavom, fyzickým alebo psychickým, nevhodnou kvalitou jeho výchovného prostredia, neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím v domácnosti rodiča a pod. Druhým takýmto kritériom je, že obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem. Nemožno nariadiť striedavú osobnú starostlivosť v prípade, ak o ňu nemajú záujem obidvaja rodičia, teda proti vôli rodiča, ktorý sa o dieťa osobne starať nechce a žiada len právo styku s dieťaťom, nanútenie osobnej starostlivosti nemôže byť na prospech dieťaťa. ZoR vyslovene však pripúšťa možnosť, že súd nariadi striedavú starostlivosť i proti vôli jedného z rodičov. Tretím kritériom je, že striedavá starostlivosť je v záujme dieťaťa. Medzi dôležité kritériá posudzovania záujmu maloletého dieťaťa patria predovšetkým: 1. citové väzby dieťaťa, 2. vývinové

potreby, 3. stabilita budúceho výchovného prostredia, 4. schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Podľa § 24 ods. 5 ZoR je záujmom dieťaťa v tomto ohľade najmä právo maloletého na zachovanie jeho vzťahu k oboj rodičom. Súd musí dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Je potrebné každému z rodičov poskytnúť dostatok vlastného priestoru na výchovné pôsobenie na dieťa. Typickými prípadmi rodičov, ktorí nie sú vhodní na striedavú starostlivosť sú rodičia, ktorí pôsobia na osobnosť dieťaťa alebo na jeho výchovu negatívne. Vnásajú do výchovy dieťaťa nestabilitu, majú správne výchovné pôsobenie druhého rodiča, vytvárajú tlak na psychiku dieťaťa, podporujú v dieťati nesprávne návyky a pod. Striedavá starostlivosť tiež nie je vhodným riešením v prípade, ak nevyhovuje osobnosti dieťaťa. Štvrtým kritériom je, že takto budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. V danom prípade je potrebné sledovať motív každého rodiča, pre ktorý chce realizovať osobnú starostlivosť. Dieťa by sa nemalo stať rukojemníkom svojich rodičov v ich vzájomnej nenávisti. Rodičia by mali byť schopní spolupracovať aspoň v nevyhnutnej miere pri zaisťovaní potrieb dieťaťa a nevytvárať pre dieťa hostilné prostredie. Počas konania sa súd musí pokúsiť o odstránenie negatívnych vplyvov a sledovať účinnosť prijatých opatrení.

28. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti názorom maloletého, ktorý mal vysloviť počas dvoch pohovorov v prítomnosti sudcu dňa 03.06.2022 a 01.02.2023. Súd v zmysle článku 4, § 38, § 116 CMP, článkom 12 Dohovoru o právach dieťaťa, § 43 ods. 1 ZoR, zisťuje názor maloletého spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a rozumovej a vôľovej vyspelosti a na tento názor prihliadne. Je potrebné sa stotožniť s názorom matky, že zo zvukových záznamov a z obsahu zápisníc z týchto pohovorov nie je zrejmé, že by sudca vysvetlil maloletému okolnosti striedavej starostlivosti, pričom svoj záver o vhodnosti takejto formy starostlivosti odôvodnil vyjadrením maloletého, že chce byť s rodičmi rovnako. V každom konaní pred súdom má dieťa právo dostať všetky relevantné informácie prijateľným a zrozumiteľným spôsobom, byť dopytované na svoj názor a môcť ho samostatne vyjadriť bez účasti rodičov, byť informované o možných následkoch konania v súlade s týmito názormi a o možných následkoch jeho akéhokoľvek rozhodnutia a aby jeho názorom bola venovaná dostatočná pozornosť. Súd prvej inštancie sa dostatočne nevenoval tomuto právu maloletého, keď bez ďalšieho interpretoval názor maloletého tak, že striedavá starostlivosť so striedaním v týždňových intervaloch zodpovedá ním vyjadrenému názoru. V rámci odvolacieho konania, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia o dočasnej úprave styku a určení výživného otcovi matka doručila správu B. C. I. zo dňa 05.09.2023, z ktorej vyplýva jej záver, že striedavá osobná starostlivosť by v súčasnosti predstavovala pre maloletého nadhraničný stres a prispela by jednak k labilizácii jeho psychického stavu a ďalšej devastácii vzťahu k otcovi, ktorý je aktuálne pomerne vážne zasiahnutý. Dňa 21.06.2023 sa maloletý v pohovore pred ÚPSVaR Bratislava vyjadril, že chce, aby bol iba u matky. Odvolací súd preto nemá v tomto štádiu konania za preukázané, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je výsledkom riadneho a úplného dokazovania skutočného stavu veci, tak ako to predpokladá článok 6 a § 35 CMP. Súd prvej inštancie mal zväžiť vykonanie znaleckého dokazovania, ktoré navrhla matka za účelom následného hodnotenia vhodnosti striedavej starostlivosti, keď existujú okolnosti opísané v odseku 17 tohto rozhodnutia, ku ktorým musí súd zaujať svoje konečné stanovisko predtým ako rozhodne vo veci samej. V prípade splnenia všetkých špecifikovaných zákonných podmienok kumulatívne by striedavá starostlivosť mala v praxi predstavovať po rozpade partnerského vzťahu rodičov jednu z najpodstatnejších alternatív riešenia pre deti, práve z pohľadu vyššie zákonmi a medzinárodnými dohovormi citovanými ustanoveniami o najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je potrebné vždy primárne sledovať. Bez náležitého zistenia skutočného stavu veci nie je ale možné v tomto štádiu potvrdiť, že takáto forma starostlivosti kritériu najlepšieho záujmu maloletého zodpovedá. Súd prvej inštancie sa mal vysporiadať so všetkými zákonnými kritériami, ktoré sa posudzujú pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti tak, ako sú podrobne opísané v odseku 27 tohto rozhodnutia.

29. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku matky, že súd prvej inštancie nedostatočne vyhodnotil skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov a ich životnú úroveň, aj táto je dôvodná.

30. Podľa § 62 ods. 1 až 6 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný

plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, pri skúmaní schopností, možností, majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

31. Podľa § 63 ods. 1 až 3, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval. Ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

32. Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

33. V konaní o určení výživného na maloleté dieťa je povinnosťou súdu vychádzať z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov a súčasne z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré musia byť v konaní náležite zisťované. V danom prípade z odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nevyplýva ako súd ustálil rozhodné obdobie pre určení vyživovacej povinnosti otca s ohľadom na návrh matky určiť výživné otcovi od začatia konania (odo dňa podania návrhu), vôbec neustálil výdavky maloletého, nevyhodnotil dôkazy v odseku 8 rozsudku, neustálil príjem rodičov v rozhodnom období, nevyjadril sa k životnej úrovni rodičov (uviedol len všeobecné hľadiská), iba konštatoval, že maloletý sa zúčastňuje na životnej úrovni oboch rodičov. Odôvodnenie rozhodnutia v časti neurčenia výživného tak nezodpovedá požiadavke náležitého odôvodnenia rozsudku. Takéto rozhodnutie je nielen nepresvedčivé, ale aj nepreskúmateľné a upiera účastníkom právo dozvedieť sa, z akých dôvodov rozhodol súd práve zvoleným spôsobom, čím zároveň znemožňuje účastníkom konania uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Pokiaľ ide o rozhodnutie v časti uloženia povinnosti platiť maloletému výživné na tvorbu úspor, aj tu súd prvej inštancie pochybil. Keďže sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal majetkovými pomermi otca, predčasne dospel k záveru o neopodstatnenosti návrhu matky tvrdiac, že matkou požadovaná výška nie je v záujme maloletého, keď súd nie je návrhom (v konaniach starostlivosti súdu o maloletých) viazaný.

35. Vedený týmito úvahami odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil vo výrokoch I., II., III., IV. v časti návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, návrhu na určení výživného na bežné výživné a na tvorbu úspor a vo výroku V. podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a vrátil mu vec v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci tak povinnosťou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, postupovať tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Súd prvej inštancie bude postupovať v súčinnosti s účastníkmi konania s cieľom zistiť skutočný stav veci.

36. Preto súd prvej inštancie po vrátení veci nariadi pojednávanie a vyzve účastníkov, aby uviedli návrhy na doplnenie dokazovania, spolu s odôvodnením návrhu. Súd doplní dokazovanie najmä zabezpečením znaleckého dokazovania za účelom následného právneho posúdenia splnenia zákonných kritérií striedavej osobnej starostlivosti a dopytov (prípadne následných výsluchov) zástupcov školy maloletého s ohľadom na námietky matky. Pred nariadením znaleckého dokazovania umožní účastníkom v sudcovskej lehote, aby navrhli odbor znalca a otázky, ktoré mu chcú položiť. Po konzultácii s rodičmi následne zväží opakovaný pohovor s maloletým (článok 4 a 7 CMP, § 38 a § 116 CMP). V takom prípade v nadväznosti na § 98 CSP súd zaznamená priebeh procesného úkonu prostredníctvom technického zariadenia. V odôvodnených prípadoch (napr. z dôvodu ochrany dieťaťa vystaveniu konfliktu lojality), s odkazom na článok 16 Dohovoru o právach dieťaťa súd môže odmietnuť sprístupniť zvukový záznam z pohovoru dieťaťa. Subsidiárne podľa § 99 CSP, ak to súd uzná za vhodné a účelné, spíše o procesnom úkone zápisnicu. Súd prvej inštancie rodičom navrhne, aby sa dobrovoľne podrobili psychologickému poradenstvu za účelom zlepšenia ich komunikácie, resp. zväží uloženie výchovného opatrenia, k čomu dá účastníkom možnosť sa vyjadriť. Súd prvej inštancie následne posúdi všetky zákonné predpoklady striedavej osobnej starostlivosti a v súlade s princípom právnej predvídateľnosti rozhodnutia umožní účastníkom sa vyjadriť ku každej prípadnej prekážke striedavej osobnej starostlivosti namietanej druhým účastníkom, resp. zistenej súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti otca súd prvej inštancie neopomenie, že matka navrhla určiť vyživovaciu povinnosť otca návrhom zo dňa 21.12.2021, teda je potrebné skúmať pomery rodičov a maloletého za obdobie 12 mesiacov pred začatím konania do rozhodnutia (ďalej len „rozhodné obdobie“). Súd prvej inštancie zabezpečí a vyhodnotí dôkazy o príjme rodičov zo závislej činnosti (v členení brutto, netto, príplatky a zrážky, vrátane daňového bonusu) a z iných zdrojov (napr. odmena konateľa). Zistí kompletný zoznam spoločností, v ktorých má otec majetkovú účasť alebo je v nich konateľom. Zabezpečí a vyhodnotí účtovné závierky, daňové priznania spoločností v rozhodnom období (prípadne účtovné denníky, hlavné knihy a pod.). Následne určí jednu sumu priemerného čistého mesačného príjmu rodiča, a to až do času, kedy došlo k významnejšej zmene príjmu. Urobí dopyt na príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a Sociálnu poisťovňu o poberaní sociálnych dávok a prídavkov rodičmi. Ustáli bežné a mimoriadne výdavky rodičov a maloletého. Zohľadní sumu výživného, ktorú otec dobrovoľne uhrádzal k rukám matky, aj podiel osobnej starostlivosti rodiča o maloletého a ktorý z rodičov uhrádzal pravidelné výdavky, najmä v súvislosti so školou, mimoškolskými aktivitami a zdravotnou starostlivosťou. Zároveň posúdi splnenie zákonných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti otca na tvorbu úspor od podania návrhu. Súd prvej inštancie svoje nové rozhodnutie odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce, boli logické a presvedčivé. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

37. Podľa § 369 CSP, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova (ods. 1). Ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania (ods. 2). Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví (ods. 3). Ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (ods. 4).

38. V priebehu odvolacieho konania matka zobrala svoje odvolanie voči výroku IV. rozsudku, v časti zamietnutia návrhu matky o nahradenie súhlasu otca so zápisom maloletého do Základnej školy I. do prvého ročníka späť. Preto odvolací súd s poukazom na § 369 ods. 4 CSP v tejto časti odvolacie konanie zastavil.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).